

Sprawozdanie Biblioteki Głównej i bibliotek systemu biblioteczno-informacyjnego Politechniki Warszawskiej za rok 2009

1. ORGANIZACJA

System biblioteczno-informacyjny Politechniki Warszawskiej (SBI PW) na koniec 2009 roku liczył 41 jednostek. W tej liczbie znajdują się:

- Biblioteka Główna wraz z pozostającymi w jej strukturze:

- 5 bibliotekami Filii BG
- 2 bibliotekami Domów Studenckich

oraz inne jednostki SBI, w tym:

- 13 bibliotek wydziałowych
- 15 bibliotek instytutowych
- 1 biblioteka szkoły
- 1 biblioteka zakładu
- 3 biblioteki jednostek pozawydziałowych.

Pełny wykaz jednostek SBI PW zawiera Załącznik 1.

Z dniem 24 września 2009 roku, na podstawie Zarządzenia nr 30 Rektora PW, wprowadzono nowy „Regulamin Organizacyjny Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej”, który stał się podstawą aktualizacji zakresu zadań poszczególnych jednostek, a także do modyfikacji struktury organizacyjnej [więcej zob. 7.1 Regulamin Organizacyjny BG PW].

W 2009 roku na wniosek Prodziekana ds. nauki Wydziału Inżynierii Lądowej rozpoczęto proces likwidacji Biblioteki Instytutu Konstrukcji Budowlanych. Jej zbiory zostały przejęte przez Bibliotekę Mechaniki Konstrukcji Inżynierskich, podlegającej Katedrze Mechaniki Budowli i Zastosowań Informatyki.

Kierownik Studium Języków Obcych wystąpił do Rektora z wnioskiem o zniesienie Biblioteki SJO. Rada Biblioteczna zaopiniowała ten wniosek pozytywnie i przystąpiono do procesu likwidacji [formalnie proces likwidacji Biblioteki SJO został zakończony Decyzją Rektora w 2010 roku].

Kontynuowano także, rozpoczęte w poprzednim roku, działania likwidacyjne Biblioteki Instytutu Maszyn na Wydziale Inżynierii Produkcji, oraz na wniosek Dyrektora Instytutu rozpoczęto likwidację Biblioteki w Instytucie Technik Wytwarzania,.

W listopadzie 2009 roku Dziekan Wydziału Geodezji i Kartografii wystąpił do Rektora z wnioskiem o zniesienie Filii Biblioteki Głównej – Biblioteki Wydziału Geodezji i Kartografii [od 2007 funkcjonowała w strukturze BG PW], ze względu na przeznaczenie pomieszczenia zajmowanego przez Bibliotekę na laboratorium dydaktyczne. Wraz z końcem roku Biblioteka została zamknięta, a zbiory zostały przejęte przez BG PW. Proces jej formalnej likwidacji zostanie zakończony w 2010 roku.

Za zgodą Rady Bibliotecznej rozpoczęto też proces likwidacji Biblioteki DS. Riviera, która od ponad 10-ciu lat nie wykazuje żadnej aktywności. Zlikwidowano tzw. Księgozbiór humanistyczny tej biblioteki, jako przestarzały i częściowo zniszczony przechowywaniem w piwnicy DS.

1.1 Pracownicy i pomieszczenia biblioteczne

W 2009 roku 146 bibliotekarzy SBI PW pracowało na 133 etatach. Warunki lokalowe pogorszyły się łącznie o 156 m², zmniejszyła się powierzchnia bibliotek wydziałowych WEiTI (o 22 m²) oraz MEiL (o 40 m²), likwidacja bibliotek na Wydziale Inżynierii Produkcji uszczupliła bazę lokalową SBI o 40 m², a Biblioteki Studium Języków Obcych o 26 m². Biblioteka Główna natomiast utraciła 28 m² powierzchni.

W 2009 roku dwie osoby uzyskały awans na stanowisko starszego bibliotekarza, cztery osoby na stanowisko kustosa. Wszystkie awanse dotyczyły pracowników Biblioteki Głównej i jej Filii.

W 2009 roku Rada Biblioteczna pozytywnie zaopiniowała powołanie 3 nowych kierowników: Oddziału Opracowania Zbiorów Zwartych i Oddziału Kontroli Zbiorów oraz nowoutworzonego Oddziału Zbiorów Specjalnych (stanowisko od 1 stycznia 2010) oraz odwołanie 2 kierowników: Filii Biblioteki Głównej Biblioteki Wydziału Chemicznego oraz Oddziału Aktualizacji i Kontroli Zbiorów.

Przedstawiciele Biblioteki Głównej zgodnie z trwającą kadencją, kontynuowali prace w Komisjach Senackich, Radzie Bibliotecznej oraz Radzie Muzealnej.

2. ZADANIA

Podstawowa działalność systemu biblioteczno-informacyjnego PW obejmuje: gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie oraz udostępnianie piśmiennictwa naukowego i dydaktycznego, a także prowadzenie działalności informacyjnej i dydaktycznej w zakresie serwisów i źródeł informacji.

Do najistotniejszych działań podjętych w Bibliotece Głównej w 2009 roku należy zaliczyć:

- zapewnienie stałego wzrostu wartości informacyjnej Centralnego Katalogu Bibliotek PW poprzez jego rozbudowę o zasoby kolejnych bibliotek SBI – w roku 2009 uzupełnienie objęło zbiory bibliotek Wydziału Elektroniki i Technik Informacyjnych (1 biblioteki wydziałowej i 6 instytutowych);
- porządkowanie i aktualizację katalogu poprzez prowadzenie systematycznej selekcji egzemplarzy zagubionych lub wypożyczonych przed 1995 rokiem, co w istotny sposób wpływa na jakość wyników wyszukiwania, ale też sprawia, że ogólna liczba zbiorów drukowanych w SBI ma od kilku lat tendencję malejącą;
- dalszą rozbudowę zawartości bazy prac dyplomowych rejestrujących prace inżynierskie, licencjackie i magisterskie [więcej zob. 4.3 *Zbiory specjalne* i 7.3 *Współpraca pomiędzy jednostkami SBI PW*];
- rozbudowę, aktualizację treści i modernizację form prowadzonych szkoleń w zakresie korzystania z serwisów i usług informacyjnych skierowaną do dyplomantów oraz doktorantów, a także pracowników PW [więcej zobacz 7.5];
- rozszerzenie Biblioteki Cyfrowej PW o 295 obiektów, w tym dokumenty graficzne, które zasiły między innymi kolekcje „Varsaviana” oraz „Ikonografia”
- promocję usługi i zbiorów Biblioteki Głównej, przez aktualizację i modernizację strony domowej oraz prezentowanie wystaw.

Kontynuowano prace podjęte z inicjatywy Filii BG Biblioteki Wydziału Chemicznego nad aktualizacją układu działowego, stosowanego do ustawiania zbiorów w wolnym dostępie i czytelnich. Celem zmiany jest aktualizacja klasyfikacji oraz dostosowanie jej do potrzeb bibliotek specjalistycznych, gromadzących piśmiennictwo z określonej dziedziny. Zakończono prace nad zmianami w dziale E. Chemia, i przystąpiono do zmian w innych działach (m.in. Ochrona środowiska, Geodezja).

W 2009 roku kontynuowano, w okresach bezpośrednio poprzedzających sesję i w czasie jej trwania (styczeń-luty, maj-czerwiec), akcję wydłużania godzin otwarcia czytelni w Bibliotece Głównej oraz w DS Akademik (z 61 do 72 godzin tygodniowo). Praca studentów-wolontariuszy pozwala dodatkowo 2 razy w tygodniu wydłużyć czas pracy czytelni w DS. Akademik do godz. 23. Inicjatywa zwiększania liczby godzin, w jakich dostępne są czytelnie, zyskała uznanie czytelników, którzy coraz częściej korzystają z czytelni w godzinach wieczornych. Wydłużone, wieczorne godziny otwarcia bibliotek w DS Żaczek i DS Babilon niezmiennie cieszą się dużym zainteresowaniem czytelników, a praca studentów-wolontariuszy (9 osób) doskonale uzupełnia fachową obsługę tych agend przez pracowników biblioteki.

Rok 2009 był pierwszym, w którym zakup aktualizacji i serwisu zintegrowanego systemu bibliotecznego ALEPH (maintenance) został zrealizowany ze środków centralnych (z puli środków na badania własne), za pośrednictwem COI. Decyzja ta daje równe szanse wszystkim jednostkom SBI korzystania z tego oprogramowania i udziału w tworzeniu centralnego katalogu zbiorów bibliotek PW.

3. BUDŻET

W 2009 roku budżet BG PW wyniósł **12 797 867,-zł**. W kwocie tej znajduje się dotychczasowa, w niezmienionej wysokości 2 550 000,-zł, dotacja na prenumeratę czasopism i baz danych.

Na zakup zbiorów do bibliotek SBI PW wydano w 2009 roku łącznie 5 703 813,-zł [Załącznik nr 4]

W Bibliotece Głównej (wraz z filiami) nakłady na zbiory wyniosły **5 165 660, - zł**, w tym na:

- książki drukowane i zbiory specjalne 703 551,-zł;
- przedpłatę na prenumeratę czasopism drukowanych 689 031,-zł;
  - w tym drukowane czasopisma zagraniczne: 578 644,-zł
- zakup licencji i dostęp do baz danych 3 773 078,- zł;
  - w tym książki elektroniczne 121 851,-zł

Koszty zakupu dokumentów bibliotecznych tradycyjnych oraz elektronicznych stanowiły w 2009 roku blisko **40%** budżetu Biblioteki Głównej (o 2,5% więcej niż w roku poprzednim),

toteż w każdej z wyżej wymienionych kategorii nastąpił wzrost wydatków w stosunku roku 2008. Wzrost kosztów spowodowany był przede wszystkim znaczącym wzrostem kursu walut.

Po raz pierwszy indywidualnego zakupu, poza BG PW, dokumentów cyfrowych dokonała Biblioteka Szkoły Biznesu, która zakupiła **7 686** tytułów książek elektronicznych na kwotę **5 326,- zł**.

Inne jednostki SBI PW wydały łącznie na zakup zbiorów **555 270,-zł** (w tym **393 316,- zł** na książki i zbiory specjalne) w tej kategorii kosztów również nastąpił wzrost wydatków SBI w stosunku do roku 2008.

3.1. Wydatki na prenumeratę czasopism i baz danych

Wydatki na prenumeratę czasopism drukowanych w całym SBI wyniosły w 2009 roku 845 658,- zł (w Bibliotece Głównej - 689 031,- zł). Były one wyższe w stosunku do roku poprzedniego o 43 861,- zł. Prenumeratę czasopism oprócz Biblioteki Głównej prowadzą 24 biblioteki SBI, w tym 6 opłaca prenumeratę czasopism zagranicznych: wydziałowe Architektury, IM, MEiL, Szkoły Biznesu oraz instytutowe Instytutu Dróg i Mostów (Wydz. IL) i Zakładu Technologii Poligraficznych (Wydz. IP). Dodatkowo (poza prenumeratą) 3 biblioteki zakupiły czasopisma na kwotę 5 046,- zł (Wydz. AiNS, Wydz. ICHP, Wydz. IM). Część tytułów czasopism napłynęło w ramach regularnie prowadzonej wymiany (967) oraz w formie darów (899).

Mimo znacznego wzrostu kursu walut i obaw o rzeczywiste możliwości realizacji tych planów w grudniu 2008 roku Rada Biblioteczna pozytywnie zaopiniowała wniosek o utrzymaniu prenumeraty wszystkich baz danych na rok 2009,. W 2009 roku wydatki Biblioteki Głównej tylko na dostęp do źródeł elektronicznych wyniosły 3 773 078,- zł, w tym ponad 1 100 000 stanowiły oszczędności BG z lat poprzednich. Utrzymanie tego samego poziomu prenumeraty w kolejnych latach, bez znaczącej zmiany w zasadach finansowania nie będzie możliwe¹.

---

¹ Inicjatywa Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego całkowitego sfinansowania na rok 2010 licencji krajowych dla baz: Science Direct (Elsevier), Springer, EBSCO i Web of Knowledge pozwoliła na utrzymanie bieżącego dostępu do wszystkich wcześniej prenumerowanych baz również w roku 2010.

3.2. Wydatki na zakup książek i zbiorów specjalnych

W całym SBI w 2009 roku na książki wydano 1 042 527,- zł (o 23 729,- zł mniej niż w 2008 roku), natomiast na zbiory specjalne 47 319,- zł (o 31 908,- zł więcej niż w roku ubiegłym). Wzrost wydatków na zakup zbiorów specjalnych dotyczy głównie zakupu norm, które w poprzednich latach Biblioteka Główna otrzymywała w darze od Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy oraz Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego. Przyczyną zmiany było wprowadzenie elektronicznej wersji egzemplarza obowiązkowego dla tej formy wydawnictw i zaprzestaniem ich przekazywania w wersji drukowanej do BG PW.

Poza Biblioteką Główną koszty związane z zakupem tych kategorii zbiorów wyniosły odpowiednio dla książek 367 030,- zł (w 2008 384 447,-zł) i dla zbiorów specjalnych 19 266,- zł (w 2008 - 14 546,81,- zł).

Wydatki na książki na całej Uczelni były niższe niż w roku ubiegłym w związku z trudnościami finansowymi, które zmuszają wydziały do oszczędności. Dlatego na uwagę zasługuje fakt dotacji na zakup książek (60 tytułów, w tym 17 zagranicznych, na kwotę 7 586 zł) przyznanych z budżetów Zakładów w Instytucie Telekomunikacji na Wydziale EiTI. Również Wydział Chemiczny przeznaczył ze swoich zasobów finansowych **9 631,- zł** na zakup książek zagranicznych (8 522,- zł) oraz polskich (1 109,- zł).

Charakterystyczne jest także, że w trudnej sytuacji finansowej zmalały wydatki na książki polskie, a wzrosły kwoty wydatkowane na zakup książek zagranicznych. W bibliotekach SBI, poza Biblioteką Główną, na książki polskie wydano o 47 279,- zł mniej, a na zagraniczne o 27 825,- zł więcej niż w roku poprzednim

W celu „odświeżenia” księgozbioru szczególnie intensywnie użytkowanego 6 bibliotek SBI zamówiło dodruk podręczników na łączną kwotę 19 894,- zł. Książki, które nie mogły być już wypożyczane ze względu na ich stan techniczny, zostały zastąpione przez nowe egzemplarze. Nie był to wpływ nowych tytułów, lecz wymiana starego egzemplarza na nowy [zgodnie z zapisem Ustawy o prawie autorskim Biblioteki mają prawo do takiej zamiany egzemplarzy niedostępnych na rynku].

Środki przeznaczane na zakup książek na przestrzeni lat 2005-2009 przedstawia Załącznik 5.

Podobnie jak w latach poprzednich część zakupów książek była finansowana z opłat specjalnych (pobieranych od czytelników za nieterminowy zwrot wypożyczonych

dokumentów). W 2009 roku w całym SBI zakupiono **2 873** woluminów na kwotę **129 45,- zł** (w BG 1 105 wol. o wartości 61 882,- zł).

Załącznik 5A przedstawia jak na przestrzeni lat 2004-2009 zmieniała się struktura zakupów książek polskich na poszczególnych wydziałach. W ostatnim roku średni wskaźnik wyniósł 17,33 zł (kwota wydatków na książki polskie w przeliczeniu na jednego studenta wydziału) i był niższy niż w roku poprzednim (19,11 zł) . Najwyższy wskaźnik osiągnęła Biblioteka Szkoły Biznesu (24,79 zł) oraz Filia BG – Biblioteka Wydziału Chemicznego (20,05 zł). Wydział Zarządzania natomiast, od momentu powstania, nie ponosi żadnych wydatków na zakup dokumentów bibliotecznych.

Na zakup książek elektronicznych wydano 121 851,- zł, tj. mniej niż w roku 2008, ale wynika to z faktu, że w roku 2008 wykupiono dostęp do dużych kolekcji książek wydawanych przez Elsevier (kolekcja SD Math i SD Chem), który nie wymagał dodatkowych opłat w 2009 r.. Natomiast w grudniu 2009 sfinansowano dostęp do 45 000 tytułów książek na platformie **ebrary**, który będzie aktywny od stycznia 2010 roku [koszt zakupu licencji wyniósł ponad 81 tys. zł i obciążą koszty roku 2010].

3.3. Inne wydatki

Wysokość wydatków poniesionych przez biblioteki SBI (na zbiory, oprogramowanie, środki trwałe i przedmioty nietrwałe) przedstawia Załącznik 6.

Kolejny rok dużą pozycję w budżecie BG PW stanowią wydatki na remonty (260 908,- zł oraz wyposażenie pomieszczeń (227 428,- zł na zakup regałów i mebli). Wyposażenie Sali Komputerowej w terminale (20 stanowisk) oraz zakup umeblowania pomieszczeń pracowników, to kwota 155 626,- zł (w tym kwota 33 000,- zł z Funduszu Modernizacji i Rozwoju Uczelni na wyposażenie Laboratorium Komputerowego).

Z odrębnej dotacji na zakup środków trwałych (w kwocie 100 000,- zł) przyznanej przez Rektora zakupiono samoobsługowy skaner (101 260 zł), bardzo chętnie wykorzystywany przez czytelników. Dla porównania, tylko w okresie dwóch ostatnich miesięcy 2009 roku czytelnicy wykonali na urządzeniach samoobsługowych w Czytelniach BG 5 976 odbitek reprograficznych oraz 53 560 kopii cyfrowych na skanerze.

Uposażenie pracowników Biblioteki Głównej wzrosło w 2009 roku średnio 5,5%, zgodnie przyjętymi dla PW zasadami regulacji płac.

Ponadto poniesiono wydatki na udział pracowników BG PW w szkoleniach (9 758,- zł) oraz na wyjazdy studyjne, konferencje i seminaria w Polsce i zagranicą (134 070,- zł) stanowiące doskonałą bazę dla podnoszenia kwalifikacji bibliotekarzy.

Wydatki na funkcjonowanie w bibliotekach SBI (oprócz BG) w 2009 roku wyniosły 77 138,- zł i obejmowały zakup:

- - materiałów biurowych (6 bibliotek)	4 152,42 zł
- - sprzętu komputerowego (8 bibliotek)	21 824,40 zł
- - mebli i regałów (3 biblioteki)	23 000,00 zł
- - oprogramowania (1 biblioteka)	440,00 zł
- -sprzętu reprograficznego (1 biblioteka)	1 295,00 zł
- - wyposażenia (3 biblioteki)	6 426,00 zł
- - usług (1 biblioteka)	20 000,00 zł

Ponadto Szkoła Nauk Technicznych i Społecznych w Płocku dofinansowała w 2009 roku zakup do Filii Biblioteki Głównej w Płocku sprzętu komputerowego (1 500,- zł) oraz [reprograficznego \(1 500,- zł\)](#).

4. ZBIORY

Stan zbiorów we wszystkich bibliotekach SBI w 2009 roku przedstawia Załącznik 7.

Na koniec roku 2009 zasoby wszystkich bibliotek SBI PW liczyły **1 551 537** jednostek inwentarzowych, o 27 191 jednostek mniej niż w roku poprzednim. Jest to wynikiem kontynuacji działań związanych z aktualizacją zbiorów (wycofywanie dokumentów przestarzałych, nieaktualnych treściowo) oraz porządkowaniem informacji o posiadanych zasobach (np. dokumenty zagubione lub niezwrócone od co najmniej dziesięciu lat, jeśli utracono kontakt z wypożyczającym). W ciągu całego roku selekcja objęła 57 464 (BG — 43 573) woluminów książek, 437 (BG – 224) woluminów czasopism oraz 13 382 (BG — 12 011) jednostek zbiorów specjalnych.

Liczba książek, które wpłynęły do bibliotek była niższa niż liczba tych, które usunięto i wyniosła: 20 990 woluminów książek (BG – 16 226). Ponadto do zbiorów SBI przybyło 3 914 (BG – 3230) wol. czasopism oraz 15 056 (BG - 10 161) jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych.

4.1. Czasopisma drukowane i elektroniczne

W 2009 roku we wszystkich bibliotekach SBI prenumerowano łącznie 236 tytułów czasopism zagranicznych i 829 krajowych. Z wymiany otrzymano 433 (BG – 431) tytuły zagraniczne oraz 534 (BG - 525) krajowe. Z darów napłynęło 203 (BG – 158) czasopism obcych i 696 (BG – 600) krajowych. Łącznie otrzymano 2 959 tytułów czasopism bieżących, o 1 281 więcej niż w poprzednim roku.

Prenumerata czasopism zmniejszyła się o 6 tytułów, znacząco natomiast wzrósł wpływ wydawnictw ciągłych z wymiany oraz darów. Z wymiany napłynęło więcej o 655 tytułów zagranicznych oraz 384 tytuły krajowe, a z darów odpowiednio 613 i 549.

W 2009 roku udostępniono użytkownikom 15 730 unikatowych tytułów czasopism elektronicznych z 24 baz. Są one dostępne ze strony domowej BG PW, w zakładce E-źródła – „Lista tytułów e-źródeł” (adres <http://www.bg.pw.edu.pl/ezrodla.html>). Liczba prenumerowanych baz czasopism pełnotekstowych oraz bibliograficzno-abstraktowych nie uległa zmianie od 2008 roku.

Znaczącym uzupełnieniem informacji o zasobach czasopism było wprowadzenie w 2009 roku do katalogu informacji o depozycie Polskiej Sekcji IEEE przechowywanym w BG, obejmującym 153 tytuły (1 968 woluminów, 12 339 zeszytów) czasopism wydawanych przez IEEE oraz 4 depozyt SPIE — 4 tytuły (21 woluminów, 199 zeszytów) czasopism.

4.2. Książki drukowane i elektroniczne

We wszystkich bibliotekach SBI PW w 2009 roku przybyło **20 990** książek, w tym **2 868** wol. książek zagranicznych [tj. o 1 175 wol. mniej niż w 2008]. Ze środków zgromadzonych z opłat za nieterminowy zwrot książek zakupiono 2 873 wol.. Z innych źródeł otrzymano: 214 książek z wymiany (54 to tytuły zagraniczne) oraz 2699 z darów (2288 tytułów obcych). Za zagubione dokumenty w 2009 roku biblioteki pozyskały łącznie 236 woluminów na kwotę 8 950 zł.

Kolekcja książek elektronicznych zakupionych na własność w końcu 2009 roku liczyła 560 tytułów (MyiLibrary – 54, SD Chem – 298, SD Math – 202, 6 tyt. zakupionych indywidualnie). Udostępniano także 64 podręczniki opracowane dla potrzeb OKNO oraz 379 dokumentów zwartych w Bibliotece Cyfrowej PW.

W ramach licencji Biblioteka Główna w 2009 roku udostępniała 5 583 tytuły książek elektronicznych, o 2 137 więcej niż w roku poprzednim. Pakiety książek pochodziły z serwerów dostawców: CRC, Knovel oraz Referex oraz udostępnianej od stycznia 2009 roku pierwszej polskiej bazy książek w wersji elektronicznej ‘ibuk’.

W grudniu 2009 roku zakupiono licencje na korzystanie z zasobów Ebrary, która od początku roku 2010 zapewni dostęp do ok. 45 000 tytułów e-książek.

Lista dostępnych tytułów książek elektronicznych znajduje się na stronie domowej BG PW, w zakładce E-źródła – „Lista tytułów e-źródeł” (adres <http://www.bg.pw.edu.pl/ezrodla.html>).

Katalog Centralny PW na koniec 2009 roku liczył 176 001 rekordów opisów bibliograficznych (w tym 158 774 tytuły książek i 9 633 opisy czasopism), które opisywały łącznie 706 350 egzemplarzy. W ramach współpracy z Narodowym Centralnym Katalogiem NUKAT w ciągu roku sprawozdawczego katalogowano 1 213 nowych pełnych rekordów bibliograficznych oraz utworzono 851 rekordów Kartoteki Haseł Wzorcowych.

W 2009 roku do Katalogu Centralnego PW włączono zasoby bibliotek Wydziału Elektroniki i Technik Informatycznych.: biblioteki wydziałowej i 6 bibliotek instytutowych. Dokonano konwersji danych z działającego na wydziale systemu APIS/KANAB Do współtworzenia katalogu na bieżąco przystąpiła Biblioteka Wydziałowa. Natomiast bibliotekarze z Biblioteki Instytutu Informatyki, Instytutu Systemów Elektronicznych i Instytutu Telekomunikacji rozpoczęli szkolenia.

W czerwcu 2009 Kartoteka Haseł Wzorcowych Katalogu Centralnego PW została wzbogacona o pierwszą partię słów kluczowych w języku angielskim tworzonych są w oparciu o światowe katalogi np. Library of Congress, OCLC.

4.3. Zbiory specjalne

Historyczne zasoby Biblioteki Głównej zgromadzone w kolekcji **Narodowego Zasobu Bibliotecznego (NZB)** na koniec 2009 roku liczyły 4 246 dokumentów (w ciągu roku przybyło 383, przy czym 2 pozycje otrzymano w darze).

Zbiory te oraz kolekcja ikonograficzna GPIM były podstawą do podjęcia działań dla uzyskania dofinansowania z UE procesu ich digitalizacji w celu udostępnienia szerokiemu ogółowi. Przygotowano 2 projekty: „*Digitalizacja Varsavianów – ikonografia i druki*”

(wniosek o dofinansowanie złożono do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu „Dziedzictwo Kulturowe, priorytet 4 „Tworzenie zasobów cyfrowych dziedzictwa kulturowego) oraz „*Warszawa – miasto w kadrze zatrzymane, słowem opisane. Digitalizacja i upowszechnienie kolekcji Varsavianów ze zbiorów Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej*” (wniosek do Fundacji Bankowej im. Leopolda Kronenberga). Niestety żaden z projektów nie otrzymał dofinansowania.

Stare druki w zbiorach SBI to 124 vol. w Bibliotece Głównej i 120 vol. w Bibliotece Wydziału Architektury. Na bieżąco prowadzona była kontrola warunków klimatycznych w pomieszczeniach magazynowych zbiorów NZB – rejestracja pomiarów temperatury i wilgotności powietrza. Konserwacji poddano 3 dokumenty a prace intrologatorskie objęły 10 pozycji.

Przejęte z Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa zbiory opracowywano formalnie i rzeczowo. Zakończono dopisywanie w bazie katalogu centralnego bieżących czasopism z tej kolekcji (wprowadzono 111 opisów bibliograficznych tytułów czasopism (986 vol.). Przeprowadzono merytoryczną analizę dokumentów ikonograficznych z wydzielonej kolekcji „Varsaviana” (9054 fotografii) i udostępniono w katalogu Aleph pełną bazę ponad 36 000 fotografii, ich opisy są sukcesywnie modyfikowane i uzupełniane o rekord egzemplarza zasobu.

Rozpoczęto tworzenie nowego źródła informacji o dorobku kadry naukowej Politechniki Warszawskiej – bazy publikacji profesorów PW w czasopismach do 1939 roku. Wprowadzono 179 pozycji i niestety zwieszono prace ze względu na konieczność przyspieszenia bieżącej aktualizacji bazy Biblio.

Głównym zadaniem **Biblioteki Cyfrowej PW** (BC PW) jest zapewnienie dostępu poprzez Internet do zasobów edukacyjnych i twórczości naukowej pracowników Politechniki Warszawskiej, a także własnych kolekcji o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym. Dlatego też z roku na rok wzrasta liczba obiektów udostępnianych za jej pośrednictwem. Biblioteka Cyfrowa PW (BC PW) wzbogaciła się w 2009 roku o 295 obiektów i na koniec roku jej zasoby liczyły 1 176 dokumentów. W kolekcjach „Ikonografia” oraz „Varsaviana” umieszczono zdigitalizowane fotografie z kolekcji IGPiM. W grudniu 2009 obiekty BC PW znalazły się w zasobach Europeany - europejskiej biblioteki cyfrowej, (razem ze zbiorami innych bibliotek polskich, wchodzących, podobnie jak BC PW, w skład Federacji Bibliotek

Cyfrowych w Polsce. W Europie znajduje się ponad 250 tys. polskich zdigitalizowanych publikacji muzealnych, bibliotecznych i archiwalnych zaliczanych do skarbów polskiego dziedzictwa narodowego, regionalistów czy stanowiące współczesne publikacje o charakterze naukowym i edukacyjnym.

Zbiór norm we wszystkich bibliotekach SBI powiększył się o 1 635 i na koniec roku obejmował 118 356 jednostek. Największa selekcja została przeprowadzona w Bibliotece Głównej, gdzie wycofano 1 176 norm, podczas gdy jednocześnie przybyło ich 1 102. [porównaj informację o zmianie źródła wpływu norm w 2009 roku w rozdz. 3.2. Wydatki na zakup książek i zbiorów specjalnych].

Zbiór aprobat technicznych jest stosunkowo nowym zbiorem w zasobach Biblioteki Głównej. W 2009 roku przybyły 1 103 aprobaty i powiększyły zbiór do 4 194 jednostek w tym: 3 493 Aprobatach Technicznych ITB, 548 Europejskich Aprobatach Technicznych ETA, 126 Rekomendacji Technicznych ITB oraz 27 Wytycznych do Europejskich Aprobatach Technicznych.

Prace dyplomowe w zasobach SBI w 2009 roku to 42 374 jednostek, w tym 9 261 prac doktorskich, 25 810 magisterskich oraz 7 303 prace inżynierskie/licencjackie. Łącznie przybyło 3 957 egzemplarzy. Jest to znaczący wzrost w stosunku do lat poprzednich, co może być efektem wprowadzenia obowiązku przechowywania prac dyplomowych przez okres 50 lat. Niestety tempo przyrostu liczby przechowywanych prac nie wpłynęło na zwiększenie powierzchni magazynowej jednostek SBI, co wkrótce może stanowić istotny problem.

W 2009 roku zbiory kolejnych bibliotek wzbogaciły bazę prac dyplomowych (licencjackich, inżynierskich i magisterskich). Obecnie bazę tę tworzą:

Biblioteka Wydziału MEiL (MEL)

Biblioteka Instytutu Elektrotechniki Teoretycznej i Systemów Informacyjno-Pomiarowych (ETSIP) - Wydział Elektryczny

Biblioteka Wydziału Inżynierii Materiałowej (IM)

Biblioteka Instytutu Informatyki (ENII) - Wydział EiT

Biblioteka Instytutu Telekomunikacji (ENIT) - Wydział EiT

Biblioteka Instytutu Systemów Elektronicznych (ENSE) - Wydział EiTI

Biblioteka Wydziału Samochodów i Maszyn Roboczych (SIMR)

Biblioteka Wydziału Inżynierii Lądowej (IL)

Biblioteka Instytutu Dróg i Mostów (IDiM) – Wydział IL

Obie biblioteki na Wydziale Inżynierii Lądowej przystąpiły do współpracy w 2009 roku.

Łącznie w bazie prac dyplomowych na koniec 2009 roku zarejestrowano 8 101 prac.

5. USŁUGI INFORMACYJNE i ORGANIZACJA SZKOLEŃ

W ciągu całego 2009 roku w SBI udzielono łącznie 112 640 informacji katalogowych, bibliograficznych i faktograficznych. Na zamówienie instytucji naukowych spoza Uczelni zrealizowano 250 zestawień tematycznych na kwotę 23 785,- zł. Usługi świadczone dla pracowników lub na rzecz jednostek organizacyjnych PW realizuje się nieodpłatnie.

Na podstawie baz SCI-Ex, STN, i Scopus przeprowadzono analizy cytowań dla ponad 25 tys. autorów.

Jednym z zadań realizowanych przez BG jest tworzenie źródeł informacji wykorzystywanych w obsłudze użytkowników jest tworzenie/współtworzenie baz danych. Są to:

BIBLIO – baza publikacji pracowników PW – 34 332 rekordy, w 2009 wprowadzono 1093 nowe, a zaktualizowano 2107 rekordów. Ponadto dokonano weryfikacji afiliacji i słów kluczowych dla 405 rekordów.

DOKTO — baza prac doktorskich i habilitacyjnych — uzupełniono 64 rekordy o tytuły w języku angielskim oraz abstrakty w języku polskim i angielskim; na koniec roku baza liczyła 2 068 rekordów;

BazTech — baza danych o zawartości polskich czasopism technicznych, współtworzona z innymi bibliotekami naukowymi. W 2009 roku pracownicy BG wprowadzili do bazy 502 rekordy.

BazTOL — portal polskich i anglojęzycznych stron domowych z zakresu nauk technicznych — tworzony wspólnie z 16 bibliotekami technicznymi w kraju. W 2009 roku prowadzono prace redakcyjne z dziedziny chemii oraz dokonano korekty 17 rekordów, zgodnie z aktualnymi wymogami [część planowanych prac nie została zrealizowana, ze względu na brak dofinansowania MNiSzW dla tego projektu];

SYMPONET — baza materiałów konferencyjnych znajdujących się w bibliotekach polskich, tworzona wspólnie z 14 bibliotekami naukowymi w kraju – 45 813 rekordów. W 2009 roku wprowadzono do bazy 1 873 opisy, w tym 457 z zasobów BG PW;

FOTO – nowa baza obejmująca kolekcję ponad 36 tys. fotografii przejętych z Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa, baza została uzupełniona o 7 700 rekordów egzemplarzy, w których zaktualizowano i zmodyfikowano opisy;

WTU04 – baza publikacji profesorów PW w czasopismach do 1939 roku. Wprowadzono 179 rekordów opisów publikacji [prace przy tworzeniu bazy zawieszono].

Przysposobienie biblioteczne dla studentów I roku objęło łącznie 7 557 osób. Przeprowadzone zostało przez pracowników BG PW (4920 osób, 274 godziny) oraz przez bibliotekarzy 9 bibliotek SBI (1467 osób, 100 godzin)

Szkolenia specjalistyczne przygotowali i prowadzili pracownicy OIN. Wzięło w nich udział 419 dyplomatów oraz 450 doktorantów. Zostali oni zapoznani z ofertą dostępnych źródeł elektronicznych, ze szczególnym uwzględnieniem interesujących ich dziedzin. Ponadto przeprowadzono warsztaty nt. korzystania ze specjalistycznych wyszukiwarek oraz programem do zarządzania bibliografią załącznikową RefWorks, który umożliwia użytkownikom tworzenie swoich własnych baz bibliograficznych.

Przeszkolono także pracowników Studium Języków Obcych (15 osób), których zapoznano z możliwościami wykorzystania w zajęciach dydaktycznych dokumentów pełnotekstowych znajdujących się ofercie BG PW

Praktyki zawodowe odbyło 7 studentów IINiB UW (629 godzin), a 120 uczestników Studiów Podyplomowych Bibliotekoznawstwa UW odwiedziło BG PW zapoznając się ze strukturą SBI PW, zadaniami BG PW oraz zasadami jej funkcjonowania.

Przeprowadzono cykl prezentacji z zakresu funkcjonowania BG PW dla 8 bibliotekarzy z bibliotek Lwowskich (4dni). Praktyki zawodowe związane z awansem na stanowisko kustosa odbywali pracownicy innych bibliotek naukowych (BUW, WAT, SGH).

W 2009 roku modyfikowano i uzupełniano ulotki i materiały informacyjne (w tym kilka w wersji angielskiej), upowszechniane we wszystkich jednostkach SBI na Uczelni. Na bieżąco prowadzono prace nad aktualizacją strony domowej, w tym jej wersji anglojęzycznej [więcej o nowej szacie graficznej strony domowej zob. 7.4 Promocja zbiorów i usług]. Informacje tu zamieszczane są na bieżąco wykorzystywane we wszystkich bibliotekach PW.

6. UDOSTĘPNIANIE

W 2009 roku w bibliotekach SBI PW było zarejestrowanych łącznie 45 565² użytkowników, w tym 22 214 aktywnie korzystających zarejestrowanych w systemie ALEPH. Liczba aktywnych użytkowników rośnie (w stosunku do roku poprzedniego wzrost o 1 653 osoby) przede wszystkim ze względu na możliwość korzystania z dowolnego komputera z licencjonowanych zasobów elektronicznych (opcja dostępna tylko dla użytkowników zarejestrowanych).

Rok 2009 był kolejnym, w którym udało się uniknąć kolejek przy rejestrowaniu w systemie bibliotecznym studentów I roku. Centralna rejestracja studentów nowoprzyjętych na studia i pobieranie tych danych do systemu bibliotecznego pozwoliły ograniczyć czas potrzebny do uruchomienia konta bibliotecznego do minimum. Jednocześnie należy podkreślić utrudnienia w akcji zapisów spowodowane wyjątkowo dużą liczbą błędów w nadrukach legitymacji studenckich [błędne drukowane kody, błędny zapis numeru legitymacji w chipie].

Łączna liczba zbiorów tradycyjnych udostępnionych w czytelniach oraz na zewnątrz na poszczególnych wydziałach w latach 2004-2009 została przedstawiona w Załączniku 9, natomiast w Załączniku 10 przedstawiono średnią liczbę udostępnień przypadających na 1 studenta danego wydziału.

Udostępnianie zbiorów drukowanych ogółem systematycznie maleje we wszystkich bibliotekach SBI – z 1 050 382 wypożyczeń w 2008 roku do **1 009 089** udostępnień w roku 2009 (mniej o **41 293**). Utrzymuje się natomiast zwiększone zainteresowanie dostępem do czasopism, których w 2009 roku wypożyczono w Czytelni Czasopism BG o ok. 18 % więcej niż w roku poprzednim.

Rok 2009 był kolejnym okresem, w którym obserwowano zmianę funkcji bibliotek — coraz częściej czytelnie były miejscem pracy grupowej nad projektami i miejscem wspólnej nauki. Ta nowa funkcja bibliotek oraz zmieniająca się forma korzystania ze zbiorów (coraz szersze wykorzystanie zasobów elektronicznych) będzie wymuszała zmianę aranżacji przestrzeni biblioteczej i zwiększanie powierzchni z wolnym dostępem do zbiorów oraz spowoduje szersze wykorzystanie komputerów (również własnych laptopów) w czytelniach. BG PW

---

² Wysoka ogólna liczba użytkowników jest wynikiem dublowania ich ewidencji w Bibliotece Głównej i bibliotekach na poszczególnych wydziałach. .

przygotowuje się do tej zmiany m.in. wprowadzając stopniowo modyfikację systemu lokalizacji zbiorów na półkach. W 2009 roku zakończono prace nad modyfikacją działu E – Chemia.

Systematycznie wzrasta wykorzystanie zasobów elektronicznych. Łączny czas dostępu do tych zbiorów wyniósł w 2009 roku 21 124 godziny, tj. o 7 555 więcej niż w roku poprzednim. Łączna liczba logowań do baz danych (tzw. sesji) wzrosła ze 103 543 w 2008 roku do 161 095 w roku sprawozdawczym. Pobrano z baz 338 041 464 899 bajtów i jest to o blisko 30 procent więcej w stosunku do roku 2008.

Liczba sesji przeprowadzonych z terenu PW wyniosła 124 648 (o 9 836 więcej niż w roku poprzednim), natomiast liczba sesji z komputerów znajdujących się poza domeną Uczelni wzrosła do 84 311 (z 67 719). Ze zbiorów cyfrowych najczęściej korzystają użytkownicy z Wydziału Chemicznego oraz Wydziału EiTI.

Statystyka udostępniania zasobów cyfrowych została przedstawiona w Załącznikach 11-15.

Wypożyczenia międzybiblioteczne wciąż są ważną częścią usług związanych z zapewnieniem dostępu do dokumentów – zarówno dla użytkowników z PW jak i czytelników z innych bibliotek, z którymi BG współpracuje w tym zakresie. Na zamówienie użytkowników w całym SBI sprowadzono z innych bibliotek w 2009 roku 801 książek (BG wypożyczyła 583 woluminy) oraz 44 zeszyty czasopism i 3 760 artykułów w formie odbitek kserograficznych (BG zamówiła kopie 3 604 publikacji). Użytkownikom z innych bibliotek, w ramach tej usługi udostępniono z własnych zbiorów 1 311 książek (BG – 1071), 56 zeszytów czasopism i 4 059 (BG - 3 888) odbitek reprograficznych.

W całym SBI w 2009 roku wykonano 606 922 odbitek (BG – 583 659) oraz 22 249 stron kopii cyfrowych. Skanowanie dokumentów odbywało się przede wszystkim na potrzeby Biblioteki Cyfrowej PW, natomiast użytkownicy indywidualni korzystali przede wszystkim z bezpłatnego skanera samoobsługowego. Liczba odbitek reprograficznych dla użytkowników indywidualnych wykonanych w Pracowni Reprograficznej zmalała w stosunku do roku 2008.

7. WYDARZENIA

Bieżące informacje o sprawach ważnych dla systemu biblioteczno-informacyjnego PW były zamieszczane w biuletynie Informacje Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej

(3 zeszyty w 2009 roku, pełne teksty na stronie domowej) oraz na bieżąco w aktualnościach na stronie domowej. Kilka z podanych tam faktów warto szczególnie podkreślić i skomentować.

7.1 Regulamin Organizacyjny BG PW

Z dniem 24 września 2009 roku, na podstawie Zarządzenia nr 30 Rektora PW, wprowadzono nowy „Regulamin Organizacyjny Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej”. W stosunku do poprzedniego (z września 1993 roku) wprowadzono aktualizacje wynikające ze zmian zachodzących w strukturze Biblioteki. Uwzględniono więc obowiązujące przepisy (Statut PW), zaktualizowano nazwy komórek organizacyjnych BG PW, na nowo określono zadania kierowników oraz pracowników tych komórek.

W Regulaminie przyjęto zasadę, że podstawowe zadania biblioteki systemu biblioteczo-informacyjnego PW określone są dla Filii BG PW. Na wzór jej zadań powinny być tworzone zadania innych bibliotek. Wprowadzenie wspólnych zapisów dotyczących zasad funkcjonowania poszczególnych jednostek, pozwoli na określenie identycznych procedur postępowania przy ich realizacji.

Konkretne komórki organizacyjne BG PW, mają zadania rozszerzone w stosunku do Filii (np. dodane zadania o charakterze koordynującym), lub zawężone (np. komórki bez zadań związanych z opracowaniem zbiorów tworzą punkty biblioteczne).

Nowy Regulamin inaczej formułuje podstawowe zadania BG PW odwołując się do aktualnych potrzeb. Na przykład.

Było	Jest
Gromadzenie, opracowanie i udostępnianie zbiorów	Zapewnianie dostępu do literatury naukowej i dydaktycznej wspomagającej działalność Uczelni przez dobór, fachowe opracowanie, właściwe przechowywanie i udostępnianie materiałów bibliotecznych oraz świadczenie usług informacyjnych)
Konserwacja zbiorów bibliotecznych, właściwe ich przechowywanie i zabezpieczenie	Ochrona zbiorów bibliotecznych, z uwzględnieniem szczególnych warunków zabezpieczenia Narodowego Zasobu Bibliotecznego oraz piśmiennictwa naukowego autorstwa pracowników i studentów Uczelni, w tym tworzenia, archiwizacji i udostępniania kopii elektronicznych tych publikacji.

W Regulaminie pojawiły się zupełnie nowe zapisy np.:

- uszczegółowienie i rozwinięcie zadań określonych w statucie PW, określenie liczby zastępców dyrektora (nie więcej niż trzech),
- zadania kierowników jednostek organizacyjnych BG PW (określające ich uprawnienia i odpowiedzialność), zadania poszczególnych jednostek organizacyjnych BG PW.

Wprowadzono następujące zmiany w nazwach komórek organizacyjnych BG PW:

◦Było	Jest
Dział Administracji	Administracja
Oddział Gromadzenia Książek i Zbiorów Specjalnych	Oddział Gromadzenia Druków Zwartych
Oddział Opracowania Książek i Zbiorów Specjalnych	Oddział Opracowania Druków Zwartych
Ośrodek Informacji Naukowej	Oddział Informacji Naukowej
Ośrodek Informatyzacji)	◦Oddział Informatyzacji
Oddział Kontroli i Aktualizacji Zbiorów	◦Oddział Kontroli Zbiorów
Oddział Magazynów i Udostępniania Zbiorów	◦Oddział Udostępniania i Przechowywania Zbiorów
◦Filie Biblioteki Głównej ◦Biblioteki Domów Studenckich	Filia BG PW Biblioteka DS Akademik Filia BG PW Biblioteka Szkoły Nauk Technicznych i Społecznych w Płocku Filia BG PW Biblioteka Terenu Południowego Filia BG PW Biblioteka Wydziału Chemicznego Filia BG PW Biblioteka Wydziału Geodezji i Kartografii* Punkt biblioteczny DS Babilon Punkt biblioteczny DS Żaczek
☐ Pracownia Reprograficzna (zadania Działu Administracji)	
Biblioteka Humanistyczna	
	◦Oddział Zbiorów Specjalnych (nowy)

Nazwa Oddziału Czasopism nie uległa zmianie

7.2 Zintegrowany system biblioteczny

Katalog Centralny PW systematycznie wzbogacany jest o zasoby kolejnych bibliotek. W 2009 roku tworzyły go łącznie 23 jednostki. Dokumenty rejestrowało 8 bibliotek z grupy BG oraz 15 bibliotek na wydziałach – 7 bibliotek wydziałowych oraz 8 bibliotek instytutowych. Lista bibliotek aktualnie współtworzących Katalog Centralny PW znajduje się na stronie Katalogu w zakładce „Bazy”.

Przeprowadzono skomplikowaną operację włączenia zasobów bibliotek Wydziału EiTI. Do maja 2009 tworzyły one w oparciu o oprogramowanie APIS-ZB/KANAB własny katalog oraz rejestrowały w nim użytkowników i ich wypożyczenia. Konwersję opisów i przeniesienie zapisów transakcji przeprowadzono w połowie roku, po dokładnym zaplanowaniu całej operacji: opracowaniu harmonogramu oraz wprowadzeniu do starej bazy korekt niezbędnych przed przeniesieniem danych. Prace przygotowawcze trwały 3 miesiące i prowadzone były równoległe z przygotowaniem do wprowadzenia nowej wersji zintegrowanego systemu ALEPH.

W maju 2009 rozpoczęto testowanie nowej wersji ALEPH. Sprawdzono prawidłowe działanie wszystkich funkcji realizowanych w systemie i wprowadzono niezbędne zmiany i korekty w interfejsie użytkowników, a także w tablicach struktury systemu. Wersję 18 wdrożono w połowie lipca 2009 jednocześnie z konwersją danych bibliotek Wydziału EiTI.

Końcowy etap opisanych wyżej działań (sama konwersja) był bardzo trudny ze względu na awarię serwera, z którego miały być konwertowane dane. Miała ona miejsce dosłownie w przeddzień tej operacji. Trzeba było najpierw odtworzyć dane w starej postaci na innym, odpowiednio skonfigurowanym komputerze (instalacja właściwego oprogramowania – w wersji poprzedniej) i dopiero potem przystąpić do właściwej konwersji na nowy serwer. Liczył się czas, gdyż w tym okresie obsługę czytelników prowadzono w bardzo ograniczonym zakresie. Całość prac związanych ze scaleniem danych z bibliotek Wydziału EiTI udało się pomyślnie zakończyć we wrześniu 2009.

7.3. Współpraca pomiędzy jednostkami SBI PW

Współpraca merytoryczna pomiędzy wszystkimi jednostkami SBI PW jest podstawą świadczenia usług bibliotecznych na wysokim poziomie. Dlatego tak cenne są wszystkie te inicjatywy, które realizowane są wspólnie przynajmniej przez kilka bibliotek PW.

W 2009 roku kontynuowano prace przy wspólnym tworzeniu *Bazy BIBLIO* — prowadząc równocześnie prace nad ujednoczeniem zasad ewidencji publikacji w tej bazie oraz w systemie lokalnie wykorzystywanym na wydziale, a także nad możliwością automatycznego przejmowania opisów z systemu lokalnego do centralnego.

Inny przykład współpracy to utworzenie przez BG PW i aktualizowanie wyłącznie przez inne biblioteki sieci, **bazy prac dyplomowych**. Na podkreślenie zasługuje fakt, że dane do tej bazy wprowadzają m.in. jednostki, które nie podjęły jeszcze pełnej współpracy przy tworzeniu Katalogu Centralnego Bibliotek PW, a obecne działania traktują jako element szkolenia i przygotowania do pełnego katalogowania w systemie ALEPH. [pełna lista bibliotek uczestniczących w tworzeniu bazy znajduje się na stronie Katalogu w zakładce Bazy].

Jak co roku BG jest organizatorem lub współorganizatorem wystaw książek zagranicznych prezentowanych na miejscu lub bezpośrednio na terenie poszczególnych wydziałów. W roku 2009 odbyły się wystawy:

- kwiecień – na Wydziale Inżynierii Lądowej
- maj – na Wydziale Inżynierii Środowiska
- czerwiec – w Bibliotece Instytutu ETSIP (Wydział Elektryczny)
- czerwiec – Filia BG Biblioteka Szkoły Nauk Technicznych i Społecznych w Płocku
- wrzesień – na Wydziale Chemicznym
- listopad – w Bibliotece Głównej

Najczęściej udział biorą dostawcy książek IPS oraz ABE Marketing, w Płocku natomiast książki z zakresu chemii prezentuje POLBOOK.

Wystawy te są okazją do współpracy w zakresie polityki gromadzenia zbiorów pomiędzy różnymi jednostkami SBI PW oraz umożliwiają pracownikom naukowym zapoznanie się z ofertą podręczników i książek naukowych w języku angielskim.

W celu uzupełnienia i wymiany zniszczonych zbiorów jednostki SBI podjęły wspólną akcję cyfrowego dodruku szczególnie poszukiwanych tytułów skryptów.

Inną formą współpracy jest przejmowanie lub uzupełnianie przez Bibliotekę Główną zadań realizowanych przez jednostki SBI, które czasowo nie obsługują czytelników lub obsługują w ograniczonym zakresie. Ze względu na remont i zmianę lokalizacji w czerwcu 2009 roku zamknięta została [do kwietnia 2010 r.] Biblioteka Wydziału EiTI, natomiast od listopada w ograniczonym zakresie, w tymczasowych pomieszczeniach, funkcjonuje Biblioteka Wydziału MEiL.

7.4 Promocja zbiorów i usług

Bibliotekarze Biblioteki Głównej przygotowali i zaprezentowali z okazji Dnia Politechniki wystawę plakatową *„Profesorowie Politechniki Warszawskiej w dwudziestoleciu międzywojennym”* (czynna w dniach 13 listopada – 7). Plansze przedstawiały sylwetki 22 profesorów, ich zainteresowania naukowe i osiągnięcia. Pokazano reprodukcje zdjęć z epoki oraz fragmenty unikatowych publikacji. Wystawa spotkała się z dużym zainteresowaniem, podkreślano znaczenie takich ekspozycji dla młodego pokolenia. Cyfrowe wersje plakatów z wystawy zostały umieszczone w Bibliotece Cyfrowej PW i są dostępne w szerokim Internecie.

Od lipca 2008 r. pracownicy BG PW prowadzą biblioteczny blog (bgpw.blog.pl). Poruszane są tam tematy związane z [Biblioteką Główną Politechniki Warszawskiej](#), bibliotekami cyfrowymi, repozytoriami, działaniem bibliotek, bibliotekarstwem, bibliotekarzami (w tym sprawami związkowymi, działaniami społecznymi), a także z Internetem, jako narzędziem umożliwiającym dotarcie do informacji i nowymi technologiami, typu Library 2.0. W 2009 r. na blogu opublikowano 91 artykułów (kilkunastu autorów – pracowników BGPW), które były komentowane ponad 200 razy. Blog jest linkowany w innych serwisach czy blogach o tematyce bibliotekarskiej, np. bibliotekarz.com, ebib.info. Według raportu sporządzonego przy użyciu Google Analytics w 2009 r. blog był odwiedzany 1 238 razy.

W wrześniu 2009 roku użytkownikom Internetu udostępniono stronę domową BG PW w nowej szacie graficznej, Prace projektowe prowadzone były przez zespół bibliotekarzy z różnych oddziałów w porozumieniu z przedstawicielami Samorządu Studentów PW. Wyróżnione zostały 3 główne grupy zagadnień: Katalogi/Zbiory, Usługi/Szkolenia oraz Biblioteka. Utrzymano zakładki „Dla Nauki” oraz „Dla Studentów” a dostęp do wszystkich

zasobów elektronicznych odbywa się przez jedną zakładkę „E-źródła”. Pogrupowane w ten sposób informacje są na bieżąco dostosowywane zarówno do potrzeb aktualnych użytkowników jak i nowych czytelników. Najnowszym elementem w dziale Usług są „Szkolenia on-line” skierowujące na platformę szkoleniową Biblioteki Głównej. Znajdują się tam materiały informacyjne i szkoleniowe dotyczące kursów oferowanych i prowadzonych przez bibliotekę.

7.5. Nowa platforma szkoleniowa

W 2009 roku Biblioteka Główna uruchomiła na swojej stronie domowej nową platformę szkoleniową Moodle. Zamieszczane są na niej wszelkie materiały ze szkoleń i warsztatów prowadzonych przez BG PW. Moodle to oprogramowanie open source przeznaczone do tworzenia, udostępniania i zarządzania kursami prowadzonymi przez Internet. Udostępniono szkolenia dla studentów I roku studiów oraz innych osób korzystających z usług bibliotecznych w BG PW po raz pierwszy. Przygotowano także szkolenia zaawansowane ogólne i dziedzinowe. Poszczególne moduły zawierają prezentację z komentarzami oraz spis przydatnych linków. Planowane jest zamieszczanie materiałów szkoleniowych w języku angielskim.

7.6. Sala dydaktyczno-komputerowa

W celu zwiększenia jakości i dostępności usług bibliotecznych uruchomiono w 2009 roku salę dydaktyczno-komputerową na 20 stanowisk. Umożliwiła on użytkownikom korzystanie z Internetu, pozwoliła także na poszerzenie oferty szkoleń dla czytelników. Planowane jest prowadzenie szkoleń dla pracowników SBI – w zakresie wykorzystania programów komputerowych (Word, Excel, Power Point) oraz na temat dostępnych źródeł informacji i baz danych.

7.7. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych

Wydatki poniesione na udział bibliotekarzy w szkoleniach a także konferencjach i seminariach polskich i zagranicznych były dwukrotnie wyższe niż w roku 2008. Wskazuje to na znaczenie jakie przywiązuje się do podnoszenia kwalifikacji i wiedzy pracowników BG PW. Wykaz informacji o odbytych i przeprowadzonych szkoleniach oraz udziale

pracowników BG PW konferencjach, szkoleniach itp. zawierają Załączniki 16A, 16B, 17A, 17B.

Do działań o charakterze informacyjno-szkoleniowym, podejmowanych przez BG, należy zaliczyć organizowane cyklicznie spotkania pracowników systemu biblioteczno-informacyjnego PW z dyrekcją i przedstawicielami jednostek BG. Spotkania służą przekazywaniu informacji merytorycznych o funkcjonowaniu systemu bibliotecznego, oferowanych nowych usługach, obowiązujących przepisach itp. Są okazją do przekazywania przygotowanych przez pracowników BG PW materiałów informacyjnych i ulotek dla czytelników. Spotkania te stały się miejscem gorących dyskusji merytorycznych, których celem jest dążenie do ujednoczenia działań podejmowanych przez jednostki SBI.

Zorganizowano 15 szkoleń (seminariów i warsztatów) dla pracowników SBI, w których wzięło udział 105 osób. Prowadzone były przez pracowników OIN, Oddziału Opracowania Książek, Oddział Udostępniania i Przechowywania Zbiorów oraz Oddział Informatyzacji.

Bibliotekarze brali udział w prezentacjach i seminariach organizowanych przez firmy zewnętrzne. Było to 10 szkoleń przeprowadzonych na terenie BG oraz 21 warsztatów, spotkań roboczych i kursów organizowanych poza Biblioteką Główną.

Szkolenia zewnętrzne objęły 38 osób, w tym 5 osób uczestniczyło w stażu w ramach programu LLP Erasmus — Shadowing Placement Programme: (ścieżki: Information Literacy Programme, Electronic Resources and Website Access, Improving user services and new methods for library promotion, New Aims for library acquisition policy to improve access to electronic and print library collections oraz Library Management). W ramach programu Erasmus pięciodniowe staże w Bibliotece Politechniki Monachijskiej odbyły 3 osoby, a dwie w Bibliotece Politechniki Wileńskiej. Bibliotekarze zapoznawali się ze strukturą i organizacją tych bibliotek. Każdy z uczestników realizował własny program szkoleniowy związany z zadaniami wykonywanymi na miejscu pracy.

W 33 krajowych konferencjach uczestniczyło 78 bibliotekarzy, a w 13 zagranicznych udział wzięły 23 osoby. Łącznie na konferencjach przedstawiono 10 referatów i prezentacji posterowych.

Tematykę oraz program merytoryczny uczestnicy konferencji prezentowali na cyklicznych spotkaniach organizowanych w BG. Dzięki temu pozostali pracownicy mogli zapoznać się z aktualnymi zagadnieniami, o których dyskutuje się i nad którymi pracuje środowisko bibliotekarskie.

W ramach współpracy bibliotek uczelni technicznych POLBiT zorganizowano w BG PW dwudniowe spotkanie pracowników oddziałów informacji naukowej. Podczas spotkania omawiano problemy związane z oferowanymi przez pracowników tych działów programami szkoleń, w tym szkoleń specjalistycznych np. dla dyplomantów, dla studentów obcojęzycznych, ale również omawiano problemy związane z organizacją szkoleń dużych grup studentów na początku roku akademickiego.

Ukazało się siedem publikacji autorstwa pracowników Biblioteki Głównej.

7.8. Organizacja Międzynarodowej Konferencji IATUL 2011

W związku z przyznaniem Bibliotece Głównej PW organizacji międzynarodowej konferencji IATUL (International Association Of Scientific and Technological Librarians) w 2011 roku, w październiku 2009 został powołany Komitet Organizacyjny, który rozpoczął prace przygotowawcze. Zadaniem Komitetu jest promocja konferencji na spotkaniu IATUL 2010 oraz właściwe przygotowanie samej konferencji w 2011 roku.

7.9. Remonty

W czerwcu i lipcu 2009, po ulewnych deszczach, zalane zostały magazyny podstawowe w Gmachu Głównym PW. Woda zniszczyła ok. 3 000 wol. książek i 67 wol. czasopism, które znajdowały się na najniższych półkach regałów jezdnych i stacjonarnych. Uszkodzone zostały podłogi pod regałami jezdnych. W wyniku podjętej akcji ratunkowej udało się uratować 1 200 egzemplarzy książek, które poddano osuszaniu i dezynfekcji w komorze próżniowej. Straty oszacowano na kwotę 3 000 zł (regały jezdne i podłogi).

W związku z odstąpieniem Stowarzyszeniu Absolwentów i Przyjaciół PW pomieszczeń magazynowych w Gmachu Głównym o łącznej powierzchni 119 m² Biblioteka Główna otrzymała w zamian pomieszczenia z przeznaczeniem na magazyn w DS. Babilon (103 m²). Zostały one wyremontowane i wyposażone w regały kompaktowe i stacjonarne. Umowa w sprawie użyczenia tych pomieszczeń została podpisana na okres 36 miesięcy.

8. PODSUMOWANIE

W roku 2009 na działalność bibliotek duży wpływ miały ograniczenia budżetowe, wynikające z niekorzystnego kursu złotego w stosunku do walut oraz ograniczenia w budżetach poszczególnych jednostek PW. W tej sytuacji szczególne znaczenie przywiązywano do współpracy bibliotek SBI, wspieranej centralnym finansowaniem zintegrowanego systemu bibliotecznego, utrzymaniem dostępu do baz piśmiennictwa naukowego na poziomie roku 2008 oraz usprawnianiem dostępu do publikacji drukowanych.

Mimo ograniczeń finansowych duży nacisk kładziono, wzorem lat poprzednich, na podnoszenie kwalifikacji pracowników SBI. W szczególności duże znaczenie miała możliwość uczestniczenia przez pracowników BG w stażach organizowanych z funduszy LLP Erasmus przeznaczonych dla pracowników nie będących nauczycielami akademickimi. Okazją do podnoszenia kwalifikacji jest też zawsze udział w konferencjach i seminariach, w tym w spotkaniach organizowanych na terenie BG z udziałem osób, które uczestniczyły w szkoleniach zewnętrznych. Wspieraniu tych doświadczeń służy także stosowanie nowych narzędzi i form szkoleń wdrożone w roku 2009.

Podstawowymi kierunkami działań podejmowanych w SBI PW w najbliższych latach pozostanie: właściwy dobór źródeł informacji i publikacji naukowych wzbogacających zbiory systemu bibliotecznego-informacyjnego PW, pozyskanie środków na ten cel, dbałość o modernizację bazy lokalowej i sprzętowej, a przede wszystkim usprawnienie udostępniania dydaktycznych i naukowych zasobów bibliotecznych.